

J E L E N K Ö R.

33. szám.

Pest, szerda. April 25.

1832.

Foglalat: Magyarország. (Egyházi Folyóírás; ebben a' magyar és erdélyi szentegyház statistikája. Herceg Batthyány Fülöp dazdasági magyar szótára). Belgium. (A' londoni conferentiának két legújabb protocolluma. Antwerpi hírek. Hadi mozgások. Országgyűlési dolgok). Franciaország. Uj törvény Perier gyógyulása. Cholera szelidülése. Parlamenti dolgok. Courier elmékedése. Katonák iránti gondoskodás. Különfélék). Anglia. (Parlamenti dolgok A' Temps 's egyéb liberalis ujságok öröme. Portugali és lengyel ügy. O'Connel beszéde. Megfenyítették száma. Reform iránti hír). Németzövetség. (Badeni papok. Frankfurti vélemény. Hannoverai gyűlés. Bajor egyvelegek). Spanyolország. Portugalia. Moldva. Pénzfolyamat. Gabonaár.

MAGYARORSZÁG.

Pesten Beimel József könyvnyomtató intézetében megjelent: Egyházi folyóírás, szerkezteti Kovács Mátyás, egri érseki megyebéli Áldozópap, a' tudom. magy. kir. egyeteménél a' hittanulmány második részének r. n. tanítója. I. Füzet. 1832. XXVI. és 166 lap. — Végre valahára örömmel tartjuk kezeink között a' még 1830ban hirdett Egyházi folyóírás első füzetét. Örömmel azért, mivel abban a' magyar egyházi írók és olvasók számát nevékedve látjuk, mivel a' munka szelid lélek és mély tudomány mellett a' nemzeti szellemben és nyelvben is szép haladást mutat, mivel végre az általunk is méltó magasztalással jelentett Egyházi Tárnak nem mint féltékeny vagy ellenhatásu vágytársa, hanem inkább mint egy célra törekvő, rokon érzelmű testvére jelent meg. „A' religionak“ ugymond e' célra nézve 's igen fontosan a' szintolly humanus, mint vallásoslelkű szerkeztető: „mint igaz boldogságunk szükséges eszközének ügye valamint szent, ugy közös nekünk annyira, hogy nincs ember, kit az nem illette. Ugyan azért tartozunk annak tárgyai iránt minél viifágosabb képzetekre 's fogatokra emelkedni, másokat pedig emelkedésre segiteni.“ — Egyébiránt tudva van, hogy a' jelen egyházi folyóírást különösen a' pesti kir. egyetem hittudományi kara tudós munkássága tartandja fen, 's mi előre is figyelmissé tesszük a' magyar tudományos közönséget azon kincsekre, melyeket az egyházi történetek körében Vass László, prof. és kanonok; a' keresztyén

erkölcstudományában az irói pályától mindedig köz sajnálattal vonakodott, nagy tudományu Fischer Bertalan, prof.; az egyházi pásztorkodás és szónoklatban Szalay Imre, prof.; a' theol. dogmat. körében maga a' szerkeztető urak kitünő tehetségik 's készségiktől ohajtva várhat. Az első füzetnek, (melly nagy nyolezadrétben igen szép papirc. on, csinos betűkkel 's elég hibátlanul van nyomtatva) foglalatja ez: I. Az egyházi birodalomról Vass László prof. II. Erkölesi méltóságunk eszközéről 's ennek megmaradhatása szükséges feltételéről Kovács Mátyás prof. III. A' németföldi theolog. rendszerekről Guzmics Iz. IV. Conspectus statisticus ecclesiae catholicae hungaricae J. M. — (E' füzet ára 1 for. 12 xr. pengő). Az utóbbi cikkely szerint az egyházi megyék schematismusit általtéknitve Magyarország, a' hozzá csatolt tartományok, 's Erdély-nagyfejedelemség catholica diák szertartásu szentegyházának statistikai állapota 1830ban következő vala: 5,779,383 hívét 21 megyére (a' pannonhalmi főapátsággal), 327 alesperesi kerületre, 3360 parochiára, 1388 káplánságra 's 14,940 főkegyházra osztva; 3 érsek, 17 megyés püspök, 1 főapát, 35 val. apátság, 54 valós. prépostság, 101 főesperesség, 23 káptalan, 240 kanonokság kormányozza (az apátság 's prépostságok között 14 szerzeteseké: 5 apátság t. i. a' Sz. Benedeki rendé, 4 a' Cistercitaké, 's 5 prépostság a' Praemonstráti v. Szent Norberti rend kanonokié.) Az isteni tiszteletet egyedül magyar nyelven 977 parochián, magyarul csupán vagy magyar 's még más idegen

ajakkal vegyest 1481en tartják; tótul 744-en; horvátan 303on; németen 229en; illyr nyelven 78on; vandalon 14en; 's örményen 4en. Egyedül a' szepesi püspökmegye az, hol az isteni szolgálat nemzeti magyar ajkon, sehol, épen sehol sincs most még divatban. A' szerzetes monostorok száma 218: közöttök 2 Sz. Antal örménybarátié, Benedek rendieké 12; Carmelitáké 1; Cistercitáké 6; Dominicanusoké 4; Sz. Ferencz szerzetesié 129 (különösen a' bolgár tartománybelieké 3, Kapisztrán félieké 16, Capucinusoké 9, Sz. Keresztieké Horvátországban 4; Sz. László félieké (Ladislaitáké) 14, Mária félieké (Marianitáké) 20, Minoritáké 17, Üdvezítőfélieké (salvatorianusoké) 25. Sz. Istvánfélieké 21.) Az irgalmasbarátoké 12; kegyes iskolabelieké 27. Praemonstátiáké 10; Szervitáké 3; angol kisasszonyoké 1; Erzsébeti apáczáké 2; Notredámáké (Boldogasszonyunk szüzeié) 1; Ursulináké (Orsolyaiaké) 8. — A' csupán magyarországi cathol. görög egyház 3 püspökmegyében 678,756 hivet számlál, 18 kanonoksággal, 74 alesperességgel, 805 parochiával, 19 káplánsággal, 2,521 fiók-egyházzal, 's 7 bazilita szerzetbeli klastrommal. Az erdélyi 's horvátországi egyesült görög egyházak száma nincs ide tudva, mivel a' horvát-körösi, 's erdély-fogarasi püspökmegyék schematismusihoz nem juthatott a' közlő. Így öszveleg az egyedül magyarországi diák 's görög kath. szertartásu keresztényének száma 5,442,253 főre üt. — A' nemegyes. görög egyház száma 1214; az ágostai vallásuaké 574, helvetziai valláskövetőké 1649, zsidó synagogaké 411. Vajha ez utóbbi négy osztálybeli honföldieink 's emberfeleink lélekszámát, és folytatólag évenként öszveleg a' cholerautánit is volna szerencsénk minélelőbb olvasni az egyházi folyóírásban, honnan e' közleményt egész örömmel kölcsönöztük. Megyéink egyházi fejeinek van legolcsóbb, leghivebb 's így legbiztosb mód, kulcs és mindenkori alkalom kezeikben népesedésünk megtudhatásá-

ra vallási, nyelvi, számi 's egyéb tekintetben, azért általányosan ezer köszönet a' haza 's tudományosság nevében mind azon világos lelkü érsekeink 's püspökeinknek, kik schematismusikat nem csupa név- és czimtárrá fordítják évenként, hanem meggyéik archaeologiai datumit is közölve, minden vallásfelek népességét is híven tudatják a' nagymélt. m. k. helytartó Tanács intéző nyilvános kívánata szerint nemzetünkkel, 's így azokat fokenkénti művelődés 's haladásban valódi történeti és statistikai érdemü füzetekké becsesíteni buzognak.

Szombathely april. 15ikén: Tudja testvér kettős hazánk főméltóságú Batthány Filep herczegnek azon hazafi lelküségét, mellyel 1827ben negyvenezer pengő forintot alapított a' magyar nemzeti tudományos Akademia tőkéjéhez, 's ezen kívül tízezer pengő forintot ajánlott honi nyelvünk terjesztő iskolájira, de az innétt tisztelt herczeg által minap kiadatott gazdasági szótár nem mindenütt ismértes még országunkban. Ennek czíme: Gazdasági szótár, főméltóságú herczeg Batthyány Fülöp Ur, Németujvár örökös Ura, Strattmanni Gróf, Leopold császári Rende közép keresztese, Ó császári és királyi Felsege kamarása, Tek. Vas vármegye örökös és valóságos főispánja magyarországi uradalmainak számára. Szombathelyen 1831. mindössze 55 lap. A' czím kimeríti a' könyv tartalmát, mellyben a' gazdasági német műszavak megfelelő magyar nevezetükkel adatnak elő, 's így a' többször magasztalt herczeg minden gazdasági tisztei, zavarkerülés végett, jegyzőkönyv, számadás, levelezés 's egyéb hivatalos dolgaik vitelében ugyanazon egy magyar nevezettel élnek, az előbbi német helyett. Milly terjedelmet, sőt szökkenést nyujt e' bölcs elrendelés magyarodásunknak, minden gondolkodó átlátja. 'S ez valóban legajánlatóbb példa más nagy birtokosinknak is, melly természetes kötelességet ha teljesítik, mind nyelvünket ez ágra nézve kapósabb divatúvá teszik, mind gaz-

daságunkat 's ennek rokon segédszereit az-
zal együtt valódi nemzetivé változtatják.

BELGIUM.

Két legújabb protocolluma a' londoni conferentiának, az 55dik és 56dik, e' hónap 9dikén terjesztetett a' belga képviselőkamara elejébe. Amaz (az 55dik) martzius 31dikéről a' conferentiának újabb megegyezését jelenti, a' ratificatiók kicseréltetése továbbra (april. 10ikére) halasztásában, mire a' belga követ (Londonban) kinyilatkoztatta volt, hogy ő új határnap adásra nincs felhatalmazva. Emebben (az 56dikban) aprilis 5dikén a' még alá nem irt három hatalmasság (Ausztria, Burkus- és Oroszország) halasztásának azon okát adja, hogy a' hollandi királyt akarék előbb a' 24 cikkely elfogadására bírni; de a' haagai cabinetnél ez iránt történt legutóbbi lépések — (tudjuk hogy a' hollandi király nem-mel felelt) még sokkal újabbkoriak, hogy sem a' nevezett három hatalmasság követei 's meghatalmazotti udvaraiknak azok feletti határozását megkaphatták volna. — A' belga külső minister, midőn e' két protocollumot által adá, egyszersmind hozzá tevé, hogy a' belga meghatalmazottakhoz parancs küldetett Londonba, hogy semmi újabb határnap adásba többé meg ne egyezzenek. Egyébiránt reménysége van, hogy apr. 10-vagy 12dikéig Oroszország ratificatiója is meg fog érkezni.

Antwerpből így ír a' Phare című ujság: „Hihetetlen munkássággal foly a' város erősítése; úgy látszik ezen munkákból, mintha a' legrettenetesb ostromot kellene kiállanunk. Árkolások, ágyuk, mőzsarak, pattantyútarak (batteriák) 's más illyeket lát a' szem, akárhova pillant; városunk képe egy megvíthatatlan táboré. General Chassé (az antwerpi fellegvár holland parancs alatt álló commandansa) mint mondják, azt adá a' városi belga hadi-kormányzónak tudtára, hogy ha az erősítési munkák a' városban 's a' kikötőnél meg

nem szünnek, ő a' várast ágyuztatui fogja. A' felelet, mint mondják, olyan volt, millyen egy erős, rendíthetetlen tiszthez 's a' belga név becsületéhez 's méltóságához illett. Busen ur (a' belga kormányzó) igen jól megtudandja ezen becsületet a' város javára célzó tekintettel férkeztetni.

A' brüsseli őrizet april. 4dikén hadi gyakorlatot tartott Haverghem körül. Maga a' király commandirozott.

General Desprez olly paranccsal küldé a' minap egy tisztet Zwynrechtbe, hogy a' hollandi hajókra lőni kell, ha a' belga lineához még inkább közelítenek.

A' senatus april. 2diki ülésében Lefebvre-Meuret ur azon javaslattal lép elő, hogy Hollandia mind azon költségekért, melyeket a' nov. 15diki szerződés huzott-halasztott 's mindedig elmulasztott aláírása által Belgiumnak okozott, felelővé tétessék. Ezen javaslat öt tagból álló biztosságnak adatott által. (Később félrevetett).

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur april. 11dikén közli a két kamarától elfogadott, X. Károlyt és házát 's Napoleon házát (familiáját) Franciaországtól és gyarmatitól örök időre eltiltó törvényt. Ugyan az nap egy királyi rendelést közöl a' Moniteur apr. 10dikéről, melly gróf Bourmont marsallt, ki az 1830-beli augustus 31diki törvény kívánta hitet (az új kormány iránt) le nem tette, a' francia szolgálatból elbocsátottnak hirdeti.

Perier lassan gyógyul. April. 11kén jobbacskán volt; de az orvosok csak úgy vélekedtek, hogy ez nap már gyógyulóba lépett. Ideigleni felváltására d' Argout 's Guizot urakat emlegetik.

A' főbb rangukat is bántja itt a' cholera. Hg. Castelcicala, nápolyi követ, rosszul volt, Perier urnak sógorasszonya megholt benne. A' nyavalya kivált a' Szajna mentében terjedez 's már Rouenben is mutatkozott. A' párisi academia (tudós társa-

ság) öt tagjára biza a' párisi mostani levegő analysisét, 's Margat, léghajós, (aeronauta; de ezt talán rövidebben 's jobban (!) így is lehetne egy ósi magyar nyelvmesterünk után mondani: egy a' levegő égben izével = ballon uszkáló vagy oda föl ömelkedő = czepelkedő) arra ajánkozott, hogy ő a' felső levegői körökben fogja a' cholera okait kikutatni; de helyesen jegyzi meg egyik parisi ujság, hogy a' kormány sikeresbekre költheti most a' pénzt. — Adakozások folyvást gyűlnek. (A' cholera dűhe, legújabb tudósításaink szerint lágyulni kezd; legalább nem nevedik. Perier ur lassudan gyógyúl).

April. 5dikén a' személyes letartóztatást illető törvényjavaslatot vitatá 's fogadá el a' követkamara. 6dikán Dupin Károly Ur mint biztossági szóvivő tudósít a' tengerhadi tisztek előléptetése felől; mellynek kihallgatása után a' rajnai hajózást illető törvény jó vitatás alá. Nem kíványán senki általányosan szólani e' tárgy iránt, az egyes czikkelyek vétettek nyomban elő, 's ezek ellen sem gördítettvén tetemes észrevétel, az egész javaslat 230 > 11 szóval elfogadtatott. — A' pairkamarát ugyan ez nap tudósítja a' biztosság a' szárazföldi sereg tisztei előlépésöket tárgyazó törvényjavaslat iránt, ajánlván a' követkamarában tett mellékjavaslatok elfogadtatását, kivéven az egyet, melly csak azon tiszteket kívánja előmozdittatni, kik az illető hadi test (corps) főtiszteitől ajánltatnának. A' kamara nyomban vitatás alá veszi a' törvényt 's azt a' biztosság ajánlata szerint köz megegyezéssel elfogadja. Ugyan ezt cselekszi a' 100 nap alatt kinevezett becsületrend vitézi fizetésöket illető törvényjavaslatra nézve is.

April. 7dikén a' lengyel, olasz, spanyol, portugál menekvöket illető első törvényjavaslat (l. Jelenk. 31) kerfíl napirendre; Parant és Guizot urak adják felölök biztosságbeli tudósításokat. Guizot csudálkozását jelenté, hogy a' spanyol és len-

gyel szökevény tisztek száma sokkal nagyobb mint a' közkatonáké (és így az allg. Zeitung után kétségkívül hibásan tette a' Beobachter 's mi is előbbi levelünkben a' lengyel tisztek számát 169re); kíváná egyszeremind hogy csak az utóbbi politika szerencsétlen történetek áldozatjai részesüljenek Franciaország vendégszerető jótételeiben. Továbbá figyelmezteti a' kormányt, hogy ezen munkás és vitéz férjfiak hasznos szolgálatot tehetnének a' hazának a' helyett hogy most tespezstő dologtalanságban töltik idejüket. A' kamara más napra (vasárnap) is ülést rendelvén, az érdeklött javaslatok vitatását hétfőre (april. 9.) szabja ki.

A' londoni diplomatia, úgy mond a' Courrier français, erősen hiszi, hogy az ismértes ratificatiok Ausztria és Burkusország részéről april. 10dikére mulhatlanul megérkeznek. Az orosz udvarét april. 15dike előtt nem reménylik. Idejemár, hogy ezen ügy bevégeztessek. Belgium és Hollandia egymás iránti állása naponként, óránként fenyegetőbb. Egy két nap még, 's a' két fél közt itt vagy amott legalább is apróbb csatáknaak kell kiütöni. Ugy áll egymás iránt a' két tábor, hogy az egész linea egyszerre összecsaphat, 's egy véletlen, commandó-nélküli puskaszó elegendő Antwerpet ujolag lángba borítani. Illy helyzetben nem siethet a' conferentia eléggé akadályt vetni az öszveütkezésnek, mellynek következéseit alig lenne majd képez megszakasztani vagy végkép megszüntetni.

A' francia katona, mint kiki tudja, vitézül viseli magát a' harcban, de meg is becsüli őt honában a' kormány. A' hadminister, hogy a' Parisban lévő órséget a' cholerától megója, következőket adá ki parancsban: 1) minden katona gyapot derékkötőt és szintolly harisnyát kap; fizet érte a' kincstár fejenként 5 frankot. 2) egyegy szabad ris (riskása) 's egy meszely bor jár minden legénynek naponként. 3) csak száraz időben 's késő reggel tartatnak gyakorlatok. 4) exercirozás előtt minden le-

gény kap egy kis levest. 5) hevitő italok eltiltatnak. 6) nap lementével takarodót vernek. 7) ágyaikat csak este kell megvetni, hogy nappal szellőzhessenek. 8) Tílalmas gonosz helyekre járni 's a' t. 's a' t.

Párisban képiró, lythograph 's rajzoló 1,523 tartózkodik, szobrász 151, réz-, fa-, vagy ércmetsző 310, építőmester 480, hangászat szerző 's tanító 315, 's 1,525 hangász. Paris 1830ban 28,587 magzattal szaporodott, közté 14,480 fi, 14,099 leány, más oldalról 18,580 házassági gyümölcs, 's 10,007 kores szerelmi sarjadék, 7,749 kített, vagy önsorsára hagyatott. A' holtak száma 27,456, közötté 11,360 kórházban, 67 fogházban hunyt el, 375 pedig halva találtatott.

A' Gazette azon megjegyzést teszi, hogy XIII, XIV, XV Lajos Franciaország királyi 14dik esztendejükbe léptökkal már nagykoruaknak ismértettek. — (Tudni kell, hogy Bordeaux herczeg, kinek a' Gazette hódol, 1820 september 29dikén születvén 1833 september 30dikán 14dik esztendejébe lép.)

Corsica tájáról azon épen nem hihető hír szárnyallott Toulonba; hogy a' három hatalmasság hajós seregei között egyenlenségek támadván a' görög kérdés felett, Francia- és Angolország hajóji az orosz hajóosztályt megtámadták 's felégették.

A' keletindiai angol társaság igazgatói Sir Adam Fredericet a' joniai szigetek főbiztosát nevezék ki madrasi helytartónak.

A N G L I A.

A' felső házban april. 2dikán harmadszor olvastatott fel a' canterburyi érsek által behozott bill az egyházi hivatalok vagy is inkább jövedelmek egy személyre halmoztatása ellen. Lord Suffield szólt a' bill ellen és lord King. Gróf Grey javalva szólott mellette, minthogy ezt, ugymond, első lépésnek tekinthetni az egyházi fő személyek körül behozandó javításokra. Más nap gróf Bathurst az oxfordi tudom. egye-

temtől (universitástól) nyujta be kérelmet a' reformbill ellen. Az esedezők véleménye szerint, így szólt a' gróf, igen veszedelmes következeseket vonhatni ki a' billben ajánlott változtatásokból 's ók úgy hiszik, hogy ha a' lordok a' reformbillt elfogadják, meg lesznek egyszersmind győződve, hogy az által valami másba, többbe is megegyeztek, mint a' csupa parlament reformba. (Értik a' lordok házának elenyészhetését vagy egészen mássá alkotását). Maga Bathurst ur úgy nyilatkozott ki, hogy neki épen nem szándéka a' kormány e' rendszabása ellen pártos oppositiot gerjeszteni. Lord Grey a' kérelemre ezt mondá: Hallgathatnék ugyan ez ízben a' tárgy iránt, mivel néhány nap mulva ugy is a' ház látni fogja e' billt; de még is ki kell fejeznem abeli örömemet, hogy a' kérelem egyik helye nyilván kimondja 's megisméri a' reform szükségét. Ehez még azt adom, hogy én szintugy ohajtom 's akarom az ország institutioji 's a' kormány állandó fenmaradását, mint maga a' gróf (Bathurst) 's esedezőji; 's reménylem, a' vitások megnyittatásakor bebizonnyítandom, hogy constitutionk védelme 's megóvatása legforróbb ohajtásom. — Az alsó ház ez nap biztosságot nevezte ki a' keztyükereskedés mostani sinylődő állapotja okainak kikeresésére. April. 4dikén az alsó ház némelly, nem fontos kérelmek felolvastatása után a' hadiköltségek több szakaszait adá meg minden tetemes észrevétel nélkül. Az ülés végzetén jelenté a' kincstár cancellarius, hogy kedden, april. 17dikén, biztosságot kérend neveztetni a' bank szabadságlevele megvizsgálására.

Nagy örömmel jelenti a' Times april. 6dikán, hogy az utolsó évnegyedi (fertály esztendei) statusjövödelmek a' kormány legbuzgóbb baráti reményét is felülhaladák, egyszersmind a' ministerium ellenjei szomorú jövödelésiket megczáfolák. Az előbb mult, (mint mi is jelentök, igen rossz) évnegyedhez képest a' mostaniban

mindössze 223,360 font sterlinggel javult a' bevétele. Ez a' váratlan jó hír egészen megnyugtató a' capitalistákat 's a' status-papírosok, a' párisi csekély ár mellett is, folyvást fentarták becsöket.

A' portugali regenség ügyvivőji (agensei) hírül adák, a' londoni fő postahivatalnak, hogy ók az azori szigetek és Falmouth (Anglia) között rendes postahajókat indítanak meg, mellyek a' Falmouthban feladandó leveleket minden tized nap a' nevezett szigetekbe ingyen elviszik. (Martz. 21dikéig Madeira dom Miguel kezében volt 's hozzá dom Pedro seregei nem közeledtek, azonban ezt az érdeklött helyen minden órán várták).

Londonból írják (Allg. Zeit.), hogy ott az orosz czár manifestuma, melly Lengyelországot az orosz birodalommal egybeforrasztja 's előbbi alkotmányától megfosztja, nagy megütközést okozott, annyival is inkább, mivel az angol és francia ministerium erősítése után az ottani (londoni) közönség azt hitte, hogy Lengyelországnak előbb nyert institutiója, Oroszországtól külön állása 's ez által saját nemzetisége tovább is fenmaradand. Most ellenkezőt kell hallani; 's valóban szembeötlő dolog, mikép adhattak felelni tartozó ministerek két ország törvényhozó testének olly erősítéseket, mellyek, mint a' következés mutatja, semmi valóságon nem alapultak. Nagy vizsgasággal várják az e'feletti parlamenti vitásokat, 's az alatt is, ugy hallik, komoly előterjesztéseket készül az angol cabinet Pétervárába a' végett küldeni, hogy a' bécsi congressus által biztosított lengyel polgári alkotmány ujolag erőbe tétessék.

O'Connell, az írlandi híres népszónok, nem régiben a' reform-egyesület gyülekeztében Dublinban e' nevezetes szavakat mondotta: Én a' reformot halasztám míg az emancipatio keresztül nem ment, ellenére némelly ólálkodó barátnak 's család ügyvédnek. Titkoljam é tovább is, hogy szemeim messzebb tárgyakon függnek? Nem

teszem többé, hanem Irland népéhez könyvsajtó által szólandok — mert nekünk tiszteletre méltó, ügyünket híven pártoló 's férfias nyomtatási szabadságunk van (hangos tetszés); könyvsajtó által szólandok, 's az országnak kikiáltom, hogy én egy messzebb kilátású lázasztó vagyok (sokáig tartó javallati zaj); igen, sőt még tovább fogok menni, 's szóvalogatás nélkül kereken kimondani: „Én ezennel kinyilatkoztatom, hogy addig meg nem nyugszom meddig Collegegreenben parlamentet összegyűlni nem látok“ (rendkívüli tetszés). Ez világosan mutatja hová czéloznak Irland véd szóának törekedési.

A' keletindiai ujságok igen félnek, hogy a' támadandó háborúban, mellyet elkerülhetlennek hisznek, Oroszország Persiára, és a' törökre felette nagy befolyású leend. Abbas Mirzát fellázadott népei lecsendesítésére az orosz 15,000 katonával segíté. Illy barátságos viszonyban az orosz, a' mikor csak tetszeni fog neki, Ásiában veszedelmes ellenségeket támaszthat az angol ellen.

A' parlamentnek beadott irományokból kitetszik, hogy Angliában 1810től 31ig 270,674 személy volt fenyítő törvényszék előtt. Ezek közül 182,928at ítélt bűnösnek a' jury 's közülök 1,620ra mondott halált. E' summát az esztendőök számával felosztva egyegy évre közel 77 halálos büntetés jó. (Sok! igen sok!)

Apr. 10dikére a' királyt londonba várták, holott a' reformbill másodszeri (kétséges) felolvasatásáig mulatand. A' Globe szerint egy érsek (a' yorki) és 11 püspök fog a' bill mellett, 13 püspök ellene szavazni. (Az Allg. Z. szerint az a' hír terjedezett legujabban Parisban, hogy a' reformbill másodszer is felolvasatott.)

NÉMETSZÖVETSEG.

Az allg. Z. után ismértes a' badeni országgyűlés azon határozata, mellynél fogvást majd egyértelműleg elfogadá azon szá-

mos pap aláírta kérelmet, melly az egyházi személyek nótelenségét kívánja megszüntetni; mostmár feszült figyelemmel várják sokan azon lépéseket, mellyeket a' kormány a' Rendekek határozata következtében teend. Minden bizonytal megyei zsinatokat gyűjtend majd mennél előbb az egész badeni szentegyházban, hogy szóba hozhassa ezen alaprendítőnek kiáltott emancipatiot. Egyébiránt a' kérelemhez járult papság száma azóta is folyvást nevelszik, 's ha azon 38 ifjabb pap, kik a' kérelem elfogadta után, a' kamarához köszönő felirást küldének amazok számához tudatik, ugy 208 az eddigi esedező, 's köztök több esperes, lyceumi v. gymnasiumi előljáró, plebanus 86, plebanusi helytartó 21, korokra három 70 esztendő, hat 60 's 70 közti, 15ten 50től 60nig 's így tovább.

Illy tartalmú felírás kereng Frankfurtban aláírás végett: Ne tekintessék a' frankfurti kis status önállóságában, más bármelyik német szövetségi statusnál csekélyebbnek. A' sajtóügyének, (mellyre tovaterjedőleg fejtegeti a' szövetségi statusigazainak kölcsönös irányzatit a' sajtószabadságra hatva) meghányatását illy szavakkal fejezi be: Huzná vissza a' magas tanács törvényalkotmányunkkal ellenkező f. e. márt. 13ikán hirdett eltiltását a' három időszakírásnak, mint szinte azok szerkeztetői ellen intézett rendszabásit is, 's nyilatkoztassa ki kerekén a' fenséges szövetségi gyűlekezethozza hogy az nem avatkozhatik valamely egyes szövetségi németstatus törvényhozásába, 's t. ef.

A' hannoverai gyűlés tovább azaz hosszabb időre halasztatott; (Május 30dikáig); a' kurhessi hasonlóképen. Ez utóbbi azért, mert, ugymond a' rendelés, az országos menest, az eb-adót 's több efféle illető törvények még nincsenek vitatva. Erre Jordan és Pfeiffer Urak azt kérdék, vallyon a' sajtótörvény nem fontosabb e az eb-adónál; miért ne jőne tehát ez is most szó alá? A' gyűléscommissarius (Landtagscom-

missar) fentartja magának, hogy e' kérdésre titkos ülésben adhasson kielégítő választ. —

Bajorország 's némelly más német statusok óvó intézeteket állítottak a' Franciaországból jöhető cholera ellen. Dr. Roth a' bajor király rendeléséből Csehországba utazott a' cholera homoeopathica gyógymódját tudni ki.

A' bajor király báró Hormayr József titkos és ministeri tanácsost bajor ministerresidenssé nevezte ki Hannoverába.

Prof. Oken a' müncheni egyetemtől az erlangi b. tétetett által ugyan csak a' bajor király által. Mondják Oken ur ezen állttetés ellen protestált, 's azt is, hogy würzburgi törvénytanító Brendel hivatalától feloldatott.

Fein Györgyöt, braunschweigi fit, a' Deutsche Tribune segédíróját, kit a' bajor politia erővel vitt a' bajor határon túl 's a' badeni öt napig tartta Philippsburgban fogva, ugyan csak a' badeni ministerium szabadon bocsátatá.

SPANYOLORSZÁG.

Madrid márt. 29. (Allg. Zeit.): A' tegnapelőtti ministeri ülés ismét viharos volt. Az angol követ, ugy látszik igen keményen nyilatkoztatá ki magát Spanyolország beavatkozása ellen a' portugaliai ügyekbe, mire gróf Alcudia (külső minister) a' nevezett ülésben a' bécelegedést nem javaslá. Az apostoliak, (politikai párt) ezt csakhamar megtudák, 's hogy kedves dom Migueljoken még is segítsenek, mint mondják, most arra akarják venni a' királyt, hogy minekelőtte még dom Pedro a' portugál földre lépne, küldessenek spanyol seregek Portugaliába, mi által ugy vélik el lesz a' szin mellőzve, mintha ők a' két testvér bajába elegyedtek volna. Ha való a' mit mondanak, a' király hajlandó e' javaslatra 's parancsolat is ment némelly gyalogezredekhez, hogy a' portugali határszélekhez közelítsenek."

PORTUGÁLIA.

Lissaboni tudósítások után ott a' politia argus szemekkel les minden ellenpárti mozgást, hogy azt mingyárt, első csirájában elfojthassa. Ellenben a' fülelő politia-hajduk nem mernek már egyedül járni az utszán, hanem csapatonként bolyonganak, hogy saját bőröket annál vitézebben őrizhessék. Dom Pedro pártosi nyiltabban, bátrabban lépnek fel, bizván sokaságokban 's kívülől is több oldalról pártolt ügyökben. A' minap összeverekedtek néhányan a' miguelistákkal az utszán 's az oda érkezett hajdukat bottal 's kövekkel verék szét. Dom Pedro proclamatióját nem csak nyilvános helyeken, hanem a' politia biztosok ajtain sőt dom Miguel palotáján is láthatni felütve. Maga dom Miguel mindennap kilovagol az erősítési munkákat 's a' partokon tanyázó sereget nézegetni. A' spanyol pattantusok közül sokan áltszöknek egy idő óta dom Miguel szolgálatjába; hihetőleg nagy zsold ígértetett itt nekik, mert a' belföldi sereg és Lissabona körüli várőség leginkább pattantusokban szükölködik. A' portugali határszálen felállított spanyol sereget Sarsfield general vezérli, Monet és Rodil osztályos generalisok adatván melléje.

M O L D V A.

A' nyilvános oktatásra ügyelő biztoság (epitropia) Moldvában hirül adja, hogy a' Jassyban állítandó academianál még a' következő öt tanítószékre hí meg

(a' külföldről is) tudósokat: 1) a' philosophia és természeti törvénytudományára, 200 hollandi arany, 2) a' theoretica mathe-sis, természethistoria és tudomány 's chemiáéra 250 arany, 3) az alkalmazott mathe-sis, u. m. földmérés, polgári-, vízi-, ut- és hídépítés 's eróműtudományára (mechanica) 350 h. arany, 4) az egész mezci gazdaság és baromorvosláséra 200 arany, végre 5) a' franczia nyelv és literaturá tanítószékére 300 holl. arany esztendei fizetéssel, ingyen szállással, fűtés-sel és világítással. A' folyamodni szándékozók, kiknek egyéb illetőleg megkívánt tanuleveleiken kívül az első négy tanítószéknél a' latin és oláh nyelvet kell érteniök, diplomáik vagy más bizonyítványaik hiteles mását a' „nyilvános oktatás epitropiájához v. curatelájához Jassyban“ küldjék be, mellyel aztán elfogadtatás esetén az úti költség iránt is azonnal értekezhetnek. — Aláírva: Benjamin, moldvai metropolita, Constantin Mavrocordate, vornik (azaz országbirája); Stourdza Mihály, financzminister. Asaky, referendar az oktatási ügyekben. Jassy februar 1. (18) 1832.

Pénzfolyamat:

Bécs (April 19kén) közép ár:	
Státus 5 pC. kötelezőlev.	87 $\frac{5}{8}$ p. p.
— 4 pC.	— — — —
— 1820diki nyeres. kölcsön	— — — —
— 1821diki	— — — —
Bécs vár. 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankó-kötel.	47 $\frac{5}{8}$ — —
Az udv. kam. 2 $\frac{1}{2}$ perCent kötel.	— — — —
Bank-actiak v. részvények darabja	— — — —

A' gabonának pesti piaczi ára April. 24kén 1832.

ozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb
Tisztabúza	120	114 $\frac{2}{3}$	110	Zab	28 $\frac{2}{3}$	26 $\frac{2}{3}$	—
Kétszeres	—	66 $\frac{2}{3}$	—	Köles	—	—	—
Rozs	53 $\frac{1}{4}$	50	—	Köles-kása	—	—	—
Árpa	40	38 $\frac{2}{3}$	—	Kukoricza	40	38	—

Szerkezteti Helmezy. — Nyomtatja Landerer.